LEESCLUB GIDS

DE GEUS

Jannah Loontjens is in Denemarken geboren. Ze groeide op in Zweden en Nederland en studeerde filosofie in Amsterdam, waar ze ook promoveerde. Als schrijver excelleert ze in verschillende genres: naast dicht- en essaybundels publiceerde ze vier romans.

Wat was de reden om* En toen ging hij *te schrijven?

'Er wordt vaak gezegd dat de wereld na 9/11 radicaal is veranderd. Daar ben ik het mee eens, maar voor mij bestond er al eerder zo'n omwentelend moment, namelijk de moord op Olof Palme in 1986. Toen Olof Palme werd vermoord woonde ik al in Nederland, mijn broer en vader en zusjes woonden nog in Zweden. Het was daar een enorme schok, het was voor iedereen een ontzettend ingrijpende gebeurtenis.'

Heb je jouw eigen ervaringen uit Zweden gebruikt voor het verhaal?

'Absoluut! Ik ben opgegroeid in het Zweden van vóór de moord. Dat was een idealistische periode, die ik als kind heel vanzelfsprekend vond. Na de moord was er meer cynisme, de wereld voelde niet meer zo veilig en idyllisch als ervoor.'

"DE WERELD WAS NIET MEER ZO VEILIG EN IDYLLISCH"

Welke sfeer wilde je neerzetten tijdens het schrijven?

'Er wordt nu nog vaak gezegd dat de hippietijd schadelijk was voor kinderen, maar dat heb ik niet zo ervaren. Veel kinderen werden destijds niet alleen door hun familie opgevoed, maar ook door vrienden van ouders. Dergelijke situaties die sprekend waren voor die tijd heb ik in de roman verwerkt.'

Waarom heb je gekozen voor Ebba als verteller?

'Toen ik aan het boek begon, schreef ik vanuit een alwetende verteller die de gevoelens en gedachten van alle personages kon inzien. Uiteindelijk is Ebba uit die alwetende verteller ontstaan, maar dat had ik niet van tevoren bedacht.'

Wat betekent En toen ging hij voor jou?

'Enerzijds is het boek bijzonder politiek en gaat het onder meer over de Zweedse betrokkenheid bij de antiapartheidsstrijd en het geloof dat de wereld te veranderen was. Uiteindelijk leidt dat tot een grote desillusie, want iedereen die echt probeert iets te veranderen, wordt vermoord. Wat ik ermee wil zeggen: ook al haalt het allemaal niks uit, die betrokkenheid creëerde wél een betekenisvolle sfeer. Er was vertrouwen in de mens. Vertrouwen in elkaar.'

"We moeten altijd werken aan openheid, om nooit te riskeren dat we onze zintuigen sluiten voor nieuwe impulsen. Niemand, en allerminst ikzelf, weet of ik goed zal zijn in deze opdracht."
Olof Palme – 1969

"Een mens kan vermoord worden, maar ideeën niet."
Anna Lindh – 1986

Waarom heb je voor deze citaten gekozen?

'Ik heb veel toespraken van Olof Palme en Anna Lindh gelezen, en uiteindelijk koos ik voor dit citaat van Lindh, het komt uit een toespraak die ze hield op de uitvaart van Palme. De quote van Palme heb ik gekozen omdat hij openheid verkondigt. Juist als er iets misgaat heb je de neiging om je af te sluiten, maar dan nog is het belangrijk om de wereld te blijven zien. Palme was een groot optimist en pleitte altijd weer voor openheid, dat vind ik bijzonder en dat spreekt uit deze quote.'

***Wat wil je jouw lezers meegeven bij het lezen van* En toen ging hij?**

'Op het moment dat je het boek openslaat, wil ik dat je het gevoel krijgt in het Zweden van toen gedropt te worden. Ik zag het heel filmisch voor me en dat wilde ik ook zo schrijven, alsof de lezer zo door die wereld heen wandelt en verschillende fragmenten meekrijgt. Ik hoop dat mijn lezers het ook zo ervaren, dat ze het gevoel krijgen dat ze de personages en de periode leren kennen. Dat de lezer met de personages meeleeft en in ze blijft geloven, ook al begaan ze domme fouten.'

Deze vragen met Jannah Loontjens bespreken?

Ze komt graag langs in een boekhandel bij jou in de buurt om mee te praten met jouw leesclub!

Informeer in de boekhandel of mail naar publiciteit@degeus.nl

DE GEUS

“Laten we het geheel van bovenaf bekijken.” *Pagina 60*

Met welke verwachtingen ging je het boek lezen?
Kun je de titel van het boek verklaren?
Wat betekenen de motto's van het boek?
Heeft de auteur je kunnen raken met het verhaal?

VERTELLER

“Dat de dingen in dit verhaal waargebeurd zijn, zal geen van de aanwezigen ontkennen, maar hoe ze gebeurd zijn, daar heeft ieder voor zich een andere opvatting over.” *Pagina 59*

Hoe betrouwbaar is Ebba als verteller?
Op welke manier heeft dat invloed op het verhaal?

PERSONAGES

“Het is niet Bobs schuld, het is de schuld van Michael.” *Pagina 440*

Michael, Bob, Ninni: Ebba legt veel nadruk op de rol van deze personages. Hoe zie jij dat?
Wat is de rol van Olof Palme?
Welk personage spreekt jou het meest aan?
Welke rol zou je zelf willen spelen in het boek?
Welke rol heeft de natuur in het boek?

TIJD & TIJDSGEEST

"De spanning in de wereld vermengde zich met de spanning binnen de vriendengroep." *Pagina 357*

Hoe is de stemming in de vriendengroep?
Hoe staat de tijdsgeest van het boek tegenover die van nu?

"Kun je nog bevriend zijn als je het politiek gezien werkelijk oneens bent? Daarover verschilden de meningen." *Pagina 441*

Vind je dat het de vriendengroep lukte om bij elkaar te blijven?

FAMILIE

"Het was toch een familiefeest, waarom zagen wij onze familie dan niet? [...] Josefin legde uit dat wij vrienden hadden in plaats van familie." *Pagina 194*

Wat voor familiebanden heb je gevonden in het verhaal?
Hoe spiegelt Ebba zich aan het einde van het boek aan haar moeder?
Hoe zou je familie omschrijven na het lezen van *En toen ging hij*?